

המדדון האחורי

סא"ל זאב

הרהורים

החנית הצלחה הקרב בהתקפת-נגד

אם הוחלט להתארגן בשיטת „הגנה במדרון האחורי“, יש לבנות מלכתחילה את המערך כך, שהמגן יוכל לתמרן ולסלק את האויב מהשטחים החיוניים. יש לעשות זאת במהירות רבה. פרט לכוחות אתם מקיים המגן מגע באש שטוחת-מסלול, הוא ייתקל גם בכוחות נוספים, הפרוסים בעומק המאבטחים את אגפי כוחות האויב התוקפים.

אם נתבונן היטב במרשם מס' 2, נראה שהמגן יצטרך לבצע, למעשה, התקפת-נגד מסובכת: פרט למאמץ המכוון כלפי השטח החיוני, על המגן להקצות כוח מסוים נגד הכוח המאבטח של האויב. לכל הפעולות האלו יינתן סיוע צמוד של הכוחות המחופרים במדרון האחורי, כוחות המגבילים לא-מעט את הסיוע של הנשק תלול-המסלול, הממוקם עמוק יותר. וכאן עולות שוב מספר שאלות:

● האם שיטת הגנה זו אינה מסובכת מדי?

בשלהי מלחמת-העולם השנייה השתמשו הגרמנים בצפון-אפריקה ובאיטליה בהצלחה ניכרת בשיטת הגנה, המכונה „הגנה במדרון האחורי“. גם לאמריקאים, כשהשתמשו בשיטת הגנה זו במלחמת-קוריאה, האירה ההצלחה פנים.

שיטת הגנה זו מבוססת על היערכות להגנה במדרון האחורי. היתרונות שמשגיג המגן על-ידי-כך:

- האויב אינו יכול לצפות על עמדותיו.
- האויב אינו יכול לפגוע בעמדותיו באש בכינון ישיר.
- ברגע שהאויב עובר את קו הרכס ונמצא בשטח החשוף לפני הגדרות, פוגע בו המגן בעצמת אש רבה.
- במשך הזמן, עם גבור עצמת האש של הצבאות ועם קביעת שיטות ההתקפה, המבוססות על הכנה של אש ארטילריה ואש טנקים, גברה חשיבותה של התקפת-הנגד, המונחת על האויב במפסיום הכוחות העומדים לרשות המגן, ברגע שהוא עובר את קו הרכס, ובטרם יספיק להתארגן.
- הרעיון המרכזי בשיטת הגנה זו:

● הכרעת האויב בטוח של 100 עד 500 מ'.

● ויתור זמני על שטחים חיוניים, וכי-בושם תוך ביצוע התקפת-נגד.

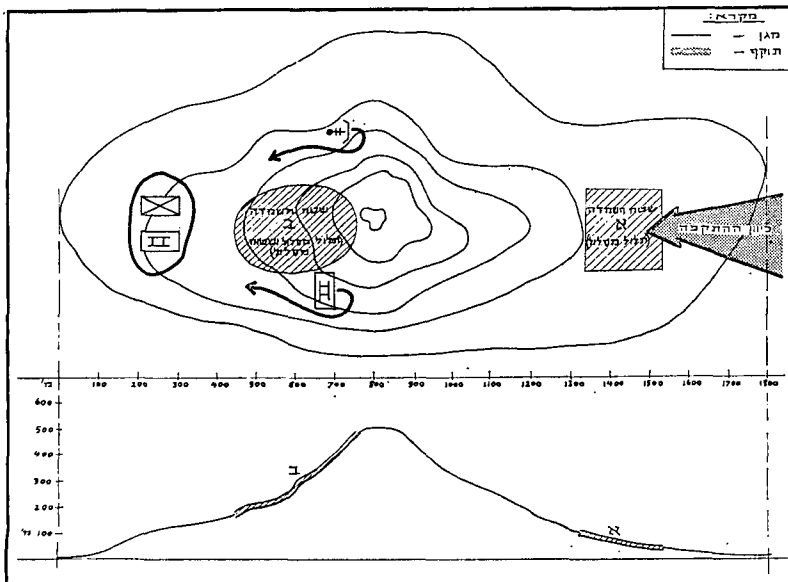
● הצבת רוב הנשק שטוח-המסלול ב-מדרון אחורי והפעלתו רק בשלב המכריע.

● הפעלת נשק תלול-מסלול וכוחות ניידים בטנחים ארוכים.

אם נפתח רעיון זה, נקבל את התמונה הבאה: יהיו שני שטחי השמדה ברורים — שטח א' ושטח ב'.

שטח א' יכוסה באש מנשק תלול-מסלול, ואם אפשר — גם באש טנקים, תול-רים או נשק נייד אחר. השטח יכוסה באש מקלעים ובאש תותחים נ"ט, רק אם אפ"שר יהיה למקם אותם באגף, אשר יקנה למגן את יתרונות המדרון האחורי.

שטח ב' יכוסה בכל סוגי הנשק. בעת הנחת התקפת-הנגד תהיינה מגבלות במתן האש, בגלל כללי הבטיחות. תפ"ס זה מעוררת מספר שאלות.

מרשם מס' 1

● האם ניתן לנקוט שיטה זו כאשר האויב שולט על השטח החיוני ומאחריו עתודות, המוכנות להגיב על מהלך התקפת הנגד?

● האם ניתן לבצע את התקפת הנגד ביעילות גם בלילה?

פיקוד ושליטה בקרב

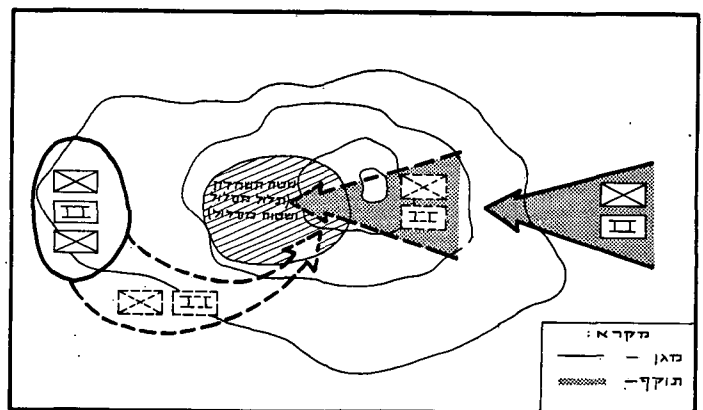
בהתאם לשיטת הגנה זו, על כל הפעולות להתנהל כמתוכנן עד לקרב המגע. שיטת הגנה זו פוטרת את מפקד הכוח המגן מהחלטות, עד שנכנס האויב לשטחים החיוניים. אולם מרגע שהאויב נכנס אליהם, על המפקד להפעיל את התקפת הנגד בזמן קצר, תוך היצמדות לתכנית המקורית. נשאלת השאלה, האם מסוגל המפקד להתאים את החלטותיו לנתונים המשתנים במהירות, בשעה שכוחותיו נלחמים בקרב מגע? בשעת ניהול קרב האש הארטילרי ימצא המפקד בשטח החיוני (שטח השמדה ב') או באגף כלשהו, ולאחר מכן ידלג לאחור כדי להמשיך לנהל את הקרב במדרון האחורי. האם דילוגים אלה לאחור לא יפגעו במוראל?

הכרעת האויב בטוח קרוב

דוגמי השיטה של ההגנה במדרון האחורי מנתרים מראש על שימוש בנשק שטוח מסלול לטוחים ארוכים, דבר המאפשר לאויב לעבור מרחקים גדולים בלי שיצטרך לשנות את מבנהו או לקבל החלטות חדשות. כמו כן יוכל האויב לעבור במהירות את המרחק המפריד בין קו ההתחלה לבין השטח החיוני אליו הוא חותר.

● האם שיטת הגנה זו אינה מקלה על שליטת האויב בקרב?

● האם לא נקל בכך על התקדמות כוחות האויב אל השטח חים החיוניים שאינם תפוסים?

מרשם מס' 2

מפקד השואף להיערך במדרון אחורי צריך לשקול היטב את הבעיות שמציגה שיטה זו, ולבדוק אם הוא מסוגל לפתור אותן באמצעים העומדים לרשותו. האמצעים הדרושים להגנה

במדרון האחורי אינם שונים במהותם מהאמצעים הדרושים להגנה במדרון הקדמי—השוני הוא כמותי בלבד.

אמצעי אש

תפקיד האש בהגנה הוא להוציא את האויב מפעולה על-ידי פגיעה בכוח-אדם ובציוד. בשיטת ההגנה הרגילה אנו מעסיקים את האויב בכל סוגי הנשק בהתאם לטוחיהם היעילים. מכיון שפריסת הנשק הנייח ומיקומו בשיטת ההגנה במדרון האחורי שונים מאשר בשיטת ההגנה במדרון קדמי, יש לסתום את הפער שנוצר באש הנשק שטוח-מסלול (בגלל מיקומו במדרון אחורי) בעזרת נשק תלול-מסלול או בעזרת נשק שטוח-מסלול נייח (טנקים). תותחי ג"ט פגיעים בדרך כלל, ולכן אנו לוקחים בחשבון שיתקיימו משך 2-3 יריות, כשהם מוצבים בטנח היעיל המפסימלי. בשעת הקרב במדרון אחורי הם מוצבים קרוב מאוד לאויב, ולכן לא יוכלו כנראה לירות יותר מיריה אחת. על מגבלה זו יש לחפות על-ידי תוספת אמצעי-ג"ט.

ביצורים

ניצול מחסה טבעי על-ידי מיקום העמדות במדרון אחורי לא יבטל את הצורך להקים ביצורים וחיפירות. עלינו לזכור, שהקטע האחרון של 100-500 מ' צריך להיות מכשול, אותו אי-אפשר יהיה לצלוח ברכב או ברגל. על עמדות המגינים לעמוד בהפגזה ממושכת ומרוכזת מול פגיעות בכינון ישיר (לאחר שהאויב ישלט על השטחים החיוניים יפעל בכינון ישיר).

עתודה נייח

הפעלת כוח רענן בהתקפת-נגד הוא תנאי הכרחי לניהול הקרב. כוח זה צריך שיהיה ממוכן ונתמך על-ידי שריון. הכוח אינו צריך לקחת חלק בקרב הגייסות המחפים — יש להפעילו רק ברגע האחרון. אם מנצלים כוח זה גם כגייסות מחפים, הוא עלול להפסיד את כשירותו וכוננותו, כך שיחסר ברגע המכריע של ביצוע התקפת-הנגד.

לסיכום

ברשימה זו ניסיתי להבליט מספר בעיות, הנובעות משיטת ההגנה במדרון האחורי. עמדתי בעיקר על מגבלות השיטה ומעט מאוד על יתרונותיה. אין כמובן לפסול את השיטה כשיטה, משום שהיא תהווה תמיד הפתעה לאויב, הרוצה להשיג נצחונות מהירים בלי להתכונן דיה-צורך. אולם רק גייסות מאומנים היטב, בעלי כושר לחימה גבוה, בעלי סבילות והעזה, המצויידיים באמצעים המתאימים — אלו בלבד יוכלו לנצל שיטת הגנה זו תוך הכרה ברורה שההתמודדות המכרעת תהיה אחת, ובטנח של קרב-מגע. אם נכשל המגן בקרב יחיד זה, הרי שהפסיד בקרב, ומפלתו עלולה ליהפך לנסיגה מאוד לא מאורגנת.